

Alkotmánybíróság
1015 Budapest
Donáti u. 35-45.
részére

Hivatkozási szám: IV/3355-1/2015.

ALKOTMÁNYBÍROSÁG	
Ügyszám:	IV/3355-2/2015
Érkezett:	2016 JAN 26.
Példány:	1 Kezei iroda
Melléklet:	g: 5

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] az Alkotmánybíróságot 2010. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerint előterjesztett panasz indítványom alapján indult ügyemben, a 2015. december 15-én kelt hiánypótlásra felszólító levelükre hivatkozással a korábbi beadványomat az alábbiak szerint pontosítom, illetve egészítem ki.

I.

Továbbra is kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria 2015. január 30-án kiadott Mfv.II.10.673/2014/19. számú ítéletének alaptörvényellenességét, és azt az Mfv.II.10.665/2012/7. számú ítéletre is kiterjedően semmisítse meg.

A támadott bírói döntés a következő Alaptörvényben biztosított jogaimat sérti:

- a) XIII. cikk (1) bekezdése
- b) XV. cikkének (1) és (2) bekezdése
- c) XVII. cikkének (3) bekezdése
- d) XXVIII. cikkének (1) bekezdése

II. A panasz vizsgálatához szükséges adatok:

- a) A sérelmezett ítéletet 2015. szeptember 18-án vettem kézhez.
- b) A sérelmezett ítéletet a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozta meg, ellene további jogorvoslatnak helye nem volt.

c) A közvetlen érintettség esetében fennáll, hiszen a sérelmezett ítélet rám nézve terhes rendelkezéseket tartalmaz.

d) Az Abtv. 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel nyilatkozom, hogy a panasz indítványomban szereplő személyes adataim nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

III. Jogi indokolás

a)

Az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

A támadott bírói döntés sérti tulajdonhoz való jogomat, hiszen ellehetetlenítette a jutalékra vonatkozó egyébként megalapozott anyagi jogi igény érvényesítését.

A sérelmezett ítéletek egybehangzóan megállapítják, hogy a jutalékra való anyagi jogi igényem megalapozott, azaz a jutalék összegére tulajdoni várományom áll fenn.

Az alkotmányjogilag védett tulajdoni váromány sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint három körülményt kell vizsgálni {vö. 39/1999. (XII. 21.) AB határozat; 23/2013. (IX. 25.) AB határozat, Indokolás [74]}:

1. az egyéni autonómia védelméről van-e szó,
2. a várományt közjogi alapú jog biztosította-e,
3. (legalább részben) ellentételezésen (egyéni hozzájáruláson) alapul-e.

A pénzügyi lízingen alapuló ügyben hozott AB döntésben {15/2014. (V. 13.) AB határozat} az Alkotmánybíróság még a fenti feltételeket sem vette szigorúan figyelembe, hiszen a lízingbevevőnek nem közjogi alapú jogát, csupán a lízingtárgy használatának mértékét korlátozták, amely használati jogot csupán egy magánszerződés biztosította. Az AB mégis megvédte jogát a tulajdonhoz való jog keretében.

Esetemben a tulajdoni váromány, a jutalékra való igény közjogi ráadásul közjogi alapú, hiszen azt a Pest Megyei Közgyűlése a 15/2004 (VII.4.) Pm. számú rendeletének 3. § (2) bekezdése biztosította.

Azaz, ha indítványomat az Alkotmánybíróság esetlegesen elutasítaná, határozatában meg kell magyaráznia, hogy jutalékra való igényem miért gyengébb, mint a 15/2014. (V. 13.) AB határozatban szereplő lízingbevevő

igénye, akinek a használat mértékének korlátozását ráadásul a saját kockázati körébe eső eseményként magának kellett volna viselnie.

Másrészt nyilvánvaló, hogy manapság az egyén a saját egyéni autonómiáját többek között saját munkavégzése alapján kapott munkabérre, illetve a rendkívüli teljesítménnyel elért jutalékokra alapozhatja. Így nyilvánvaló, hogy a megvalósított többletmunka okán várt jutalék elmaradása egyéni autonómiám sérelmével jár. Esetem nem tévesztendő össze a munkabérre vonatkozó alkotmányjogi gyakorlat eseteivel, hiszen egyértelmű, hogy senkinek nincs joga arra, hogy egy konkrét munkakörből szerzett munkabérre alapozza egyéni cselekvési szabadságát. Ügyemben azonban nem arról van szó, hogy a munkajogviszonyom megszűnt volna, és az elmaradt munkabérem miatt állítanám a tulajdonhoz való jogom sérelmét. Én a jutalékért becsületesen megdolgoztam, igényemet közjogi szempontú rendelet mint jogalap biztosította. Továbbá a magam és kollégáim erőfeszítéseinek köszönhető, hogy a jutalékokra a jogosultságunk megnyílt, hiszen teljesítettük a rendeletben előírt feltételeket.

A Kúria ítéleteiben azonban alaptörvény ellenesen értelmezte az Eptv. 249. § (4) bekezdését, amikor kimondta, hogy a munkáltatói jogok gyakorlásában és kötelezettségek teljesítésében bekövetkezett jogutódlás magában foglalta a vagyoni jogok és kötelezettségek átszállását is. A Kúria jogi álláspontja szerint a törvény rendelkezik az illetékhivatalok megszüntetéséről, illetőleg az illetékességüket érintő feladatoknak az adóhatósághoz telepítése kapcsán a jogutódlással a feladat- és vagyónátadással kapcsolatos alapvető kérdésekről, ezért értelmetlen lett volna a törvényben külön a jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése vonatkozásában az általános jogutódlásról rendelkezni, ha a jogutód munkáltatót, csak 2007. január 1-jétől terhelték volna a munkáltatói kötelezettségek. Így a jogszabályi rendelkezés utolsó fordulata alapján a felperesek által érvényesíteni kívánt igény, mint kötelezettség kétség kívül átszállt a jogutód munkáltatóra.

Anyagi jogi értelemben ez az egyébként az Alaptörvény 28. cikkét is sértő bírói jogértelmezés vezetett tulajdoni várományom II. rendű alperessel szembeni érvényesíthetlenségéhez.

Mind az első, mind a másodfokon eljáró bíróságok a felperesekre kedvező döntést hoztak, amikor megállapították, hogy jogalap tekintetében a keresetek a II. rendű alperessel szemben megalapozottak. Az első fokú ítéletet kizárólag a II. rendű alperes támadta meg fellebbezéssel. A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képezhette az I. rendű alperesre vonatkozó rendelkezések vizsgálata tekintve, hogy az elsőfokú ítélet I. rendű alperessel szembeni elutasító rendelkezése jogerőre emelkedett. Ennek következménye, hogy hatályos maradt az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy az I. rendű alperes nem minősül a II. rendű alperes jogutódjának a jutalékfizetés tekintetében.

A Kúria a fenti megállapítások megtétele során a vonatkozó eljárásjogi normákat is jogellenesen értelmezte. A felperesek ugyanis keresetük előterjesztésekor elsődlegesen az alperesek egyetemleges kötelezését kérték, hiszen a jogutódlást kimondó normaszövegből nem volt egyértelműen megállapítható, hogy kitől is kellene követelni a teljesítést.

Az egyetemleges kötelezés iránti kérelem pedig meg kellett volna, hogy alapozza alperesi oldalon a kényszerű pertársaság fennállását, azaz az egyik alperes perbeli cselekményének ki kellett volna hatnia a másik alperesre is.

Tekintve, hogy az anyagi jogi igényem megalapozott volt, így nyilvánvaló, hogy a marasztalt alperes fizetési kötelezettségét vitató fellebbezése egyben arra is irányult, hogy a másik alperes fizetési kötelezettsége kerüljön megállapításra.

A Kúria viszont a kényszerű pertársaságra vonatkozó eljárásjogi normák alkalmazásának jogellenes mellőzésével azt várta volna el a felperesektől, hogy a számukra kedvező ítéletet fellebbezzék meg, és az aktuális munkáltatójuk marasztalását kérjék a bíróságtól, ami teljes mértékben ésszerűtlen és életszerűtlen magatartást követelt volna meg.

Eljárásjogi értelemben tehát ez a bírói jogértelmezés vezetett tulajdoni várományom I. rendű alperessel szembeni érvényesíthetlenségéhez.

A jogellenes jogértelmezések a következő ítéleti megállapításokat eredményezték:

1. a jutalékra való anyagi jogi igényem megalapozott
2. a jogelőd munkáltató nem köteles helytállni a jutalékigényért
3. a jogutód munkáltató pedig a jutalékigény tekintetében nem jogutód

A fenti megállapításokat egybevetve megállapítható, hogy a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XIII. cikkét, hiszen olyan abszurd helyzetet teremt, melyben a tulajdoni várományom megszerzésének a lehetősége abszolút kizárt.

b)

Az Alaptörvény XV. cikkének (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő.

Az Alaptörvény XV. cikkének (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

A támadott bírói döntés sérti a törvény előtti egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó alapjogaimat, hiszen ésszerű indok nélkül,

hátrányosabb helyzetbe hoz engem, mint a „Pest Megyei Illetékhivatal” dolgozóját a többi „illetékhivatali” dolgozóval szemben.

A törvény előtti egyenlőség elsősorban a jogalkalmazásra irányadó elvként értendő, lényege, hogy a jogi szabályozás mindenkire egyformán vonatkozik. A hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényre juttatása a munkáltatók elsődleges kötelezettsége lett volna, de az eljáró bíróságnak is tekintettel kellett volna lennie.

A 42/2012. (XII. 20.) AB határozat kimondta, hogy a XV. cikk (2) bekezdésében foglalt tilalom kiterjeszhető a teljes jogrendszerre.

A 3009/2012. (VI. 21.) AB, a 3062/2012. (VII. 26.) AB, 43/2012. (XII. 20.) AB, 1/2013. (I. 7.) AB, a 3087/2013. (III. 27.) AB, 23/2013. (IX. 25.) AB, továbbá a 3/2014. (I. 21.) AB határozatok indokolása szerint akkor állapít meg az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenes megkülönböztetést, ha a megkülönböztetésnek nincs tárgyilagossá mérlegelés szerint ésszerű indoka, vagyis önkényes.

Alkotmánybíróság azt is több határozatában megerősítette, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma arra vonatkozik, hogy a jognak mindenkit egyenlőként (egyenlő méltóságú személyként) kell kezelnie, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni (3009/2012. (VI. 21.) AB, valamint a 3132/2013. (VII. 2.) AB határozatok).

A Kúria téves jogértelmezése következtében azonban a "Pest Megyei Illetékhivatal" dolgozói eltérő helyzetbe kerültek az összes többi megye és a főváros azonos munkakört betöltő dolgozójával szemben. Hiszen az utóbbiak esetében a jogelőd munkáltató mindenütt számfejtette és kifizette a jogos jutalékösszeget. A jogutódlás tehát egy kivétellel mindenhol azonos módon zajlott le a jutalékfizetés tekintetében. Az ítélet súlyosan sérti a törvény előtti egyenlőség követelményét, hiszen a "Pest Megyei Illetékhivatal" pereskedő dolgozói vonatkozásában az országos gyakorlattól teljesen eltérő, egyedi módon határozza meg a fizetésre kötelezett személyét.

A megkülönböztetésnek ésszerű oka nem volt, az kizárólag a Kúria téves jogértelmezésére vezethető vissza. Ha Kúria az országos jogalkalmazói gyakorlatot figyelembe vette volna az ítékezés során, és jogutódlásról rendelkező normát ennek megfelelően értelmezte volna, akkor a II. rendű alperes kötelezésén keresztül országosan egységes gyakorlatot alakíthatott volna ki. Ez esetben senkit sem érhetett volna hátrány. Hiszen az ítéletet másként szemlélve Pest Megye Önkormányzata is jogtalan előnyre tett szert a többi megyei önkormányzattal szemben azért, hogy az illetékbeszedési költség jogcímen hozzá került összeget, amely személyi jellegű ráfordítás formájában magában foglalta a felperesek jutalékigényét is saját céljaira felhasználta.

Míg tehát országosan mindenki a jogelőd munkáltatójától kapta meg a jogos munkabérét, addig minden ésszerű ok nélkül Pest megyében az illetékhivatali dolgozókat a jogutód munkáltatónak kellett volna kifizetnie.

Mindez persze csak elvben igaz, hiszen a szabálytalan eljárás eredményeként hatályában fenntartott ítéleti rendelkezés szerint a jogutód munkáltató a jutalékgigény tekintetében nem jogutód. Így lényegében a hátrányos megkülönböztetés gyakorlati oldala az lett, hogy a „Pest Megyei Illetékhivatal” dolgozóit egyik munkáltatónak sem kell kifizetnie.

Diszkriminációt eredményez továbbá a jogutódláskor „illetékhivatali” alkalmazásban álló és nem álló munkavállalók eltérő ítéleti helyzete is.

A Kúria kettős mércét alkalmazott az általános jogutódlás terjedelmének értelmezésekor, hiszen kimondta, hogy az LVI. rendű felperes tekintetében jogutódlás nem következett be. Ezt azzal indokolta, hogy az érintett felperes jogviszonya a felek által sem vitatottan a jogutódlás előtt megszűnt. Azonban az érintett felperes vagyoni igénye, mint munkáltatói kötelezettség akkor keletkezett, amikor az illetékhivatal alkalmazásában állt. Tehát ha a Kúria egységesen értelmezte volna a jogszabályt, akkor ennek a kötelezettségnek is, mint az „illetékhivatalhoz” kapcsolódó vagyoni kötelezettségnek, a többi vagyoni kötelezettséggel együtt az általános jogutódlás folytán át kellett volna szállnia a jogutód munkáltatóra.

Ennek hiányában ugyanis hátrányos különbség keletkezett a jogutódláskor alkalmazásban álló munkavállalók terhére, akik vagyoni igényének más lett a kötelezettje, mint az alkalmazásban nem álló munkavállalók esetében. A megkülönböztetésnek itt sincs ésszerű oka, hiszen a kifizetés alapjául szolgáló bevétellel kizárólag a II. rendű alperes rendelkezett.

c)

Az Alaptörvény XVII. cikkének (3) bekezdése szerint minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.

A támadott bírói döntés sérti a méltóságomat tiszteletben tartó munkafeltételekhez való alapjogomat, hiszen legitimálja a jogutódlás során elkövetett munkáltatói visszaéléseket, különös tekintettel a jogos munkabér-fizetési kötelezettség elmulasztására.

A jogutódlás során a munkavállalók részére járó munkabér kifizetése érdekében a **munkáltatók az Alaptörvény XVII. cikkének (1) bekezdésében foglalt alkotmányos elvet is megsértve egyáltalán nem működtek együtt sem egymással, sem a munkavállalókkal.** A „quasi” átadás – átvétel kapcsán a két hivatal a kapcsolódó jogok, és kötelezettségek rendszerét nem tekintette át, azokról sem

egymást, sem a munkavállalókat nem tájékoztatták, és a gyakorlati teendőket sem valósították meg. Különösen nem a jutalék elszámolását és kifizetését.

A munkavállalók méltóságát súlyosan sértette, hogy a munkáltatók egyáltalán nem tekintették partnernek őket az átalakítás során, és nem vonták be őket a folyamatokba. Az elmaradtak tájékoztatások létbizonytalanságot okoztak a munkafeltételek és a juttatások tekintetében. Senki sem tudta, hogy milyen szervezeti keretek és, milyen dologi és anyagi feltételek között kell majd folytatnia a munkáját. A munkáltatók a munkavállalók által kezdeményezett egyeztetéseket rosszallóan nézték, azokra érdemben nem reagáltak.

E mulasztásoknál azonban méltatlanabb volt az aktív magatartás, melyet a II. rendű alperes a jogutódlás pillanatáig folytatott. **A jogelőd munkáltató** ugyanis, aki évről évre a teljesíthetőség határát súroló bevételi célokat tűzött ki, **abban a téves feltevésben tartotta a dolgozókat, hogy teljesítés esetére vállalja a jutalék kifizetését.** Ezen ígéreteket hivatalos dokumentumok is bizonyítják. Az ígérek alapján a felperesek erejüket megfeszítve, magánéletük kárára rengeteg túlmunkát végeztek, melynek eredményeként a bevételi tervek teljesültek.

A bevételek megszerzését követően azonban a jogelőd munkáltató az ígért kifizetéstől egyértelműen elzárkózott, a kifizetés megtagadásának tényéről és okairól pedig nem tájékoztatta a munkavállalókat. A tájékoztatásra csak a munkavállalók és az érdekképviselői szerv sokadszori próbálkozására került sor, és ekkor is csak egymásnak ellentmondó állításokkal.

Ez a félrevezető és súlyosan megalázó magatartás olyannyira ellentétes az erkölcsi normákkal, hogy más jogágakban önálló tényállást is szentelnek neki, mint a társadalomra különösen veszélyes magatartásnak.

Az I. rendű alperes pedig semmit nem tett annak érdekében, hogy a jutalékigény fedezetét behajtsa a jogelőd munkáltatótól.

Habár az Alaptörvény nem nevesíti, mégis a biztonságot és méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételekből következik az egyenlő munkáért egyenlő bért és **a munka mennyiségének és minőségének megfelelő díjazás követelménye.** A jövedelmek elvonása sértette a munkavállalók létbiztonságát is, hiszen sokan terveztek, kalkuláltak a később jogellenesen elvont jutalékkal.

A munkabérhez való jogot az Európai Szociális Karta kihirdetéséről szóló 1999. évi C. törvénnyel kihirdetett egyezmény 4. Cikke is deklarálja :

A méltányos díjazáshoz való jog tényleges gyakorlásának biztosítására a Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy

1. elismerik a dolgozók azon jogát, hogy olyan díjazásban részesüljenek, amely mind a dolgozóknak, mind pedig családjuknak tisztességes életszínvonalat biztosít;

2. elismerik a dolgozók jogát arra, hogy a túlmunkáért - egyes sajátos esetek kivételével - felemelt mértékű díjazásban részesüljenek;

A Kúria ítélete az alaptörvény ellenes jogértelmezéssel pont ettől a díjazástól fosztotta meg a felpereseket.

A felperesek méltóságát már az is súlyosan sérti, hogy az általuk tisztességgel elvégzett munka ellenértékéért külön anyagi áldozatot és az aktuális munkáltatóval szemben konfliktust vállalva küzdeni kell, azonban az elfogadhatatlan, hogy végezetül a Kúria alaptörvény ellenes jogértelmezése következtében ezt a küzdelmet el is veszítik.

d)

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A tisztességes, a vonatkozó jogi normáknak megfelelő eljárás lefolytatására vonatkozó alaptörvényi követelmény sajnálatos módon hiányzott a teljes felülvizsgálati eljárásból. A Kúria a II. rendű alperes számára kedvezőtlen másodfokú ítélet kiadását követően a felülvizsgálati eljárásban olyannyira igyekezett a tisztességtelen munkáltatók segítségére sietni, hogy közben egy sor kógens eljárási normát és garanciát is nagyvonalúan átlépett a felperesek terhére.

A felülvizsgálati eljárás megismétlést megelőző szakasza sértette a kontradiktórius eljárás alapelvét. A Kúria ugyanis nem tartotta szükségesnek, hogy a felperesek megismerhessék a felülvizsgálati kérelmet, továbbá arra reagálhassanak, továbbá bármi módon részt vegyenek az eljárásban.

A Kúria eljárása során számos, nagy jelentőségű eljárásjogi szabálysértés történt. Az egész felülvizsgálati eljárás során ugyanis **a felperesek és jogi képviselőjük sem értesültek az őket érintő eljárási cselekményekről, az eljárásban önhibájukon kívül nem vettek részt.** Nem kapták kézhez a felülvizsgálati kérelem egy másolatát, az utólagos iratbetekintés során erre nézve semmilyen tértivevény nem állt rendelkezésre, amely igazolhatná, hogy megküldésre kerültek az iratok.

A Kúria által kiadott végzésben szerepelt ugyan a jogi képviselő neve és az iratok részére történő továbbításának a szándéka, de a képviselő egy régi címével, amely különösen azért értelmezhetetlen, mert az elérhetőségében beállt változásokat a

képviselő igazoltan jelezte mind az Ügyvédi Kamarának, mind pedig korábban az illetékes alsóbb fokú bíróságnak.

Ugyanakkor a jogi képviselő – gyanítva, hogy az iratok részére történő kézbesítése a továbbra is hibásan feltüntetett cím miatt esetleg nem zökkenőmentes – 2012. november 14-én kelt levelében újfent tájékoztatta a Kúriát a megváltozott értesítési címéről, és egyben kérte, hogy a felülvizsgálati eljárásról, melyről mindösszesen hallomásból az ellenfél ügyvédjének elmondása alapján értesült, hivatalos tájékoztatást kapjon, részére az ügy iratait küldjék meg.

Ezen bejelentésre választ nem kapott, a felülvizsgálati kérelem és az ügyben benyújtásra került további iratok kézbesítése sem történt meg a részére. Meg kell jegyezni, hogy a jogi képviselő ismételt címbejelentését követően jóhiszeműen járt el, amikor nem érdeklődött külön, hogy történt-e iratbenyújtás az ügy ismételten nem kérte az iratok részére való megküldését. Általánosságban a jelen ügyben gyakorlatnak tűnt, hogy hónapok, akár évek telnek el bármely eljárási cselekmény lefolytatása illetőleg bírósági értesítés kézhezvétele nélkül. Ezek után mind a jogi képviselőt, mind az érintetteket sokkolta, hogy – immáron jó címre kézbesítve – a részvételük nélkül zajlott felülvizsgálati eljárásban ítélet született, amelyben pedig értelemszerűen részt vettek volna.

Ezen körülményekből kifolyólag felpereseknek nem állt módjukban védekezést előterjeszteni, az iratokba betekinteni, valamint reagálni az őket érintő eljárási cselekményekre, így tulajdonképpen távollétükben született meg a fent megjelölt és csupán 2013. május 15-én kézhez kapott döntés. Különösen sérelmes a helyzetben a döntés tartalma, amely a nyertes ügyet megfordította, az addigi ítéletet megsemmisítette és továbbiakban a jogos munkabér-igényüktől elesett felpereseket kötelezte az eljárási költségek megfizetésére.

Az alaptörvényen túl a fenti eljárás ellentételes volt az **Európai Emberi Jogi Egyezmény 6. cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való joggal is**. A fegyveregyenlőség elvét az Európai Emberei Jogi Bíróság az előző jogból eredő jogosultságként kezeli, és az Egyezmény szövegezéséből is kitűnően mind polgári, mind büntetőügyekben érvényesítendő kritériumként tekint rá.

A Bíróság álláspontja szerint (ld. pl. Kress v. France, no. 39594/98, 2001. június 7-én kelt ítélet) ennek a jognak lényegi tartalma: mindkét fél számára ésszerű lehetőség biztosítása arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt nyilvánvalóan hátrányos („substantial disadvantage”) helyzetbe ellenfeléhez képest. Általánosságban elmondható tehát, hogy egyfajta tisztességes egyensúly („fair ballance”) kell fennálljon a felek között.

A fegyveregyenlőségnek a Bíróság által is hangsúlyozott feltétele az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok birtoklása és megismerése. A Nideröst-Huber v. Switzerland ügyben (ld. no. 18990/91, 1997. február 18-án kelt ítélet) a Bíróság megállapította, hogy a „méltányos eljárás” – amelynek eleme a fegyveregyenlőség –

elvben is magában foglalja az eljárásban résztvevő félnek a jogát arra, hogy minden dokumentumról és észrevételről tudomást szerezzon, amelyet a bíróság elé tártak és lehetőséget kell, hogy kapjon annak vitatására is. A Bíróság magyar vonatkozással is bíró gyakorlatából (ld. APEH üldözötteinek szövetsége and others v Hungary, no. 32367/96, 2000. október 5-én kelt ítélet) is kitűnik, hogy az eljárás résztvevőinek lehetőséget kell biztosítani, hogy megismerhessék a felhozott bizonyítékokat és előterjesztett iratokat, és azokra észrevételt tehessenek.

A Bíróság esetjoga alapján lényegi eleme a fegyveregyenlőségnek az ún. „szóváltásos eljáráshoz való jog”, amely során a feleknek lehetőséget kell biztosítani, hogy a bíróság elé terjesztett kérelmekre, beadványokra reagálhassanak. A Bíróság a Vermeulen v. Belgium (ld. no. 19075/91, 1996. február 20-án kelt ítélet) ügyben kimondta, hogy „egy polgári eljárásban [...]a főügyész zárónyilatkozataira történő válaszadás lehetetlensége a tárgyalás berekesztése előtt a szóváltásos eljáráshoz való jog tagadása.” Említett ügyben egyúttal a kontradiktórius eljárás és a fegyveregyenlőség elvének sérelmével azonosította a „szóváltásos eljáráshoz való jog” sérelmét. (A Bíróság által további ügyekben is megerősítésre került a kontradiktórius eljárás, mint a tisztességes tárgyaláshoz való jog nélkülözhetetlen elemének követelménye. Erre nézve ld. még: Van Orshoven v. Belgium, 1997. június 25-én kelt ítélet.)

Fenti elveket jelen ügyre alkalmazva megállapítható, hogy a felperesek számára nem voltak biztosítva azon ésszerű feltételek, amelyekben ügyüket előadhatták volna, mi több, a nem kézbesített beadványok miatt kimondottan hátrányba kerültek az ellenérdekű félhez képest. **A felperesek továbbá nem élhettek az iratok megismeréséhez és birtoklásához való jogukkal, ebből eredően nem is kaptak lehetőséget a peranyagokban foglaltak vitatására.** Történt mindez ráadásul azon bírósági fokon, ahol a pert végül a felperesek elvesztették, hiszen az alsó fokú bíróságok – ellentétben a Kúriával – helyt adtak kereseti kérelmüknek. Ebben a helyzetben tehát a per kimenetele szempontjából alapvető jelentőségű lett volna az iratok megismerése és az észrevételezési lehetőség biztosítása felperesek számára.

A kontradiktórius eljárás a kézbesítés és értesülés hiányából fakadóan eleve nem valósulhatott meg, akárcsak a felek részvétele az ügyükben tartott tárgyaláson. Ez utóbbi elv azon okból is megghiúsult, hogy a Kúria tárgyaláson kívül intézte el a felülvizsgálati eljárást és döntéshozatalt, amely ellen a Panaszosok nem tudtak fellépni, információ hiányában nem tudták – az egyébként törvényben biztosított jogukkal élve – kérni a tárgyalás megtartását.

Habár már az ítélethozatalt követő iratbetekintések során nyilvánvalóvá váltak a fenti mulasztások, azonban azt az eljáró Kúria hivatalból nem kívánta azokat orvosolni. Ehhez szükség volt a jogi képviselőm beadványára, melyben **a Kúria tudomására hoztuk, hogy egyébként a felpereseket ért alapjogi természetű sérelmek miatt már panasszal fordultunk az Európai Emberi Jogi Bírósághoz.** Jogi képviselőm a 2013. október 9-én benyújtott kérelmében sérelmezte továbbá, hogy a 2. sorszámú

végzést, illetve az annak mellékletét képező – a II. rendű alperes által benyújtott – felülvizsgálati kérelmet nem kapta meg, és így az ügy tárgyaláson kívüli elbírálásáról sem volt tudomása.

A beadvány hatására a Kúria végül felülvizsgálta saját eljárását és a felperesek által sérelmezett szabálysértések elkövetését maga is elismerte. **A kérelmet a Kúria a tételes eljárásjogi szabályozással ismét szembehelyezkedve igazolási kérelemnek tekintette**, és ekként elbírálva a 11. sorszámú végzésével elrendelte a felülvizsgálati eljárás szükséges keretek közti megismétlését.

A 11. sorszámú végzés indokolása szerint: „a Kúria 2. sorszámú végzése a felperesi képviselőnek a jogerős közbenső ítéletében feltüntetett címére lett kézbesítve, mivel csak ezt követően jelentette be az ügyvédi iroda címének a megváltozását.

Megállapítható, a helytelen címre kiadott végzés visszaküldését követően adminisztrációs hiba folytán annak ismételt kiadására nem került sor, illetve az átvételre vonatkozó tértivevény nem lelhető fel. A végzés átvételének hiányában a felperes a felülvizsgálati eljárásban biztosított jogait (csatlakozó felülvizsgálati kérelem benyújtása, tárgyalás tartása iránti kérelem előterjesztése) nem tudta maradéktalanul gyakorolni, így a Pp. 109. § (4) bekezdésében foglaltakra is tekintettel szükségessé vált ezeknek az eljárási cselekményeknek a megismétlése.”

A végzés közlését követően előterjesztett vegyes kérelmem kifogás részében teljes mértékben egyetértetem a Kúria azon megállapításával, hogy a felülvizsgálati eljárás nem szabályszerűen került lefolytatásra. A periratokból megállapítható volt ugyanis, hogy a 2. számú végzést a postai szolgáltató az RL 1363 017 436 905 3 ragszámon 2012. november 27-én kísérelte meg kézbesíteni, és azt „cím elégtelen, más címe van utáncüldése lejárt” jelzéssel küldte vissza a Kúria részére. Ellenben a jogi képviselőm címváltozásról szóló bejelentése az iktatóbélyegző tanúsága szerint már 2012. november 20-án megérkezett a Kúriához. Azáltal pedig, hogy Kúria ezután meghozta az ítéletét, sérültek a Pp. által biztosított jogaim. A kifogásban kifejtettem, hogy a Kúria nem megfelelő eszközt választott a jogsérelem orvosolására.

Korábbi jogi képviselőm – akinek megbízási jogviszonya egyébként a Kúria ítélethozatalának és a per „befejezésének” következtében azóta már megszűnt – beadványában kizárólag ténymegállapításokat tett, kifejezett kérelmet nem terjesztett elő. A beadvány helyesen katalogizálta az eljárás során elkövetett szabálysértéseket, melyeket a sérelmezett végzés indokolása szerint a Kúria is elfogadott.

A beadványt azonban nem lehetett volna tartalma alapján igazolási kérelemnek tekinteni. Annak ténymegállapításai ugyanis nem arra vonatkoztak, hogy a felperesi képviselő az ellenkérelem előterjesztését önhibáján kívül elmulasztotta, hanem arra, hogy nem mulasztott perbeli cselekményt, mert a Kúria eljárása nem volt szabályszerű. Az igazolás szabályai ugyanis a fél által elmulasztott perbeli cselekmény jogkövetkezményeinek elhárítását szolgálják, alkalmazhatóságuk előfeltétele, hogy a bíróság szabályszerű eljárása során a mulasztó fél önhibáján

kívül mulasszon. Ha viszont a bíróság eljárása nem szabályszerű, úgy a fél terhére mulasztás sem állapítható meg, annak jogkövetkezményei nem alkalmazhatóak. Így mulasztás hiányában az igazolási kérelem előterjesztésének a lehetősége fogalmilag kizárt. Ilyenkor a kérelmet az eljárás szabálytalansága elleni kifogásként kell elbírálni. (BDT2006.1484)

Egyébként a fenti érvelés helyességét elfogadva esetünkben mulasztás hiányában nem lehetne értelmezni az igazolási kérelem előterjesztésének határidejére, illetve az elmulasztott eljárási cselekmény pótlására vonatkozó rendelkezéseket sem. Ezért nem is pótol semmilyen eljárási cselekményt a volt jogi képviselőm, ami alapján a Pp. szabálya szerint az igazolási kérelmet egyébként el is kellett volna utasítani. Megjegyzendő továbbá, hogy a Pp. 274. § (2) bekezdése kifejezetten ki is zárja az igazolás lehetőségét.

Az igazolási kérelemként való elbírálás azért volt sérelmes a számomra, mert így a Kúria a jogszabálysértő eljárásban hozott ítéletének hatályát továbbra is fenntartotta. Mind az ítélet, mind annak a joghatásai fennálltak az eljárás megismétlésének az időtartama alatt. Tekintettel arra, hogy az ítélet súlyos eljárási szabálysértés után született meg, így álláspontom szerint a Kúriának az ítéletét hatályon kívül kellett volna helyeznie, és a megismételt eljárásban új ítéletet kellett volna kiadnia.

Ez azért is fontos, mert a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a megtámadott másodfokú ítélet jogszerűségét, holott a per azon szakaszában, melytől az eljárás megismétlésének lett volna helye, még nem lehetett tudni, hogy kíván-e valaki csatlakó felülvizsgálati kérelmet, ellenkérelmet, illetve tárgyalás tartására vonatkozó kérelmet előterjeszteni. Ezek a kérdések pedig alapvetően érintették a Kúria mozgásterét a felülvizsgálati eljárás során.

Megállapítható továbbá, hogy a **jogellenes eljárás következtében** további joghátrány is ért. A kifizetett jogi képviselőm megbízási jogviszonya ugyanis az ítélet meghozatalát követően a teljesítéssel megszűnt, sőt azóta már a praxisát is felszámolta. Így **az eljárás megismétlésének perbeli szakaszában jogi képviselő nélkül maradtam**, és a biztosított nyolc napon belül már nem sok esélyem lett volna olyan jogi képviselőt találni, aki a terjedelmes iratanyagot a magáévá teszi, illetve ennek aránytalanul nagy költségei lettek volna. Szabályos eljárás esetén a kifizetett megbízási díj ellenében lényegében a korábbi jogi képviselőm végezte volna el azt a jogi munkát, melyet nekem személyesen kellett ellátnom.

Azáltal, hogy a Kúria igazolási kérelemként bírálta el a beadványt, **azt a látszatot is keltette**, mintha én követtem volna el mulasztást az eljárás során, holott pont az eljáró bírói fórum volt az, aki saját maga által is deklaráltan mulasztott az ügyben.

Mivel a Kúria a tárgyalásig nem bírálta el a kifogásomat, így a tárgyalásra úgy került sor 2015. január 30-án, hogy jogerős ítélettel már el volt utasítva a keresetünk mindkét alperessel szemben.

A tárgyaláson lehetőséget kaptunk észrevételeink megtételére, azonban a hatályos ítélet megváltoztatását már aligha várhattuk. A Kúria az Mfv.II.10.673/2014/19. számú ítéletében lényegében megismételte a korábbi ítéleti indokolást, és azt a felperesek többsége, köztük az én vonatkozásomban is hatályában fenntartotta. A szóbeli ítélethirdetésen a tanács elnöke elmondta, hogy lényegében nem is kellene indokolnia az ítéletet, hiszen azt már a II. rendű alperes képviselője megtette. Az eljárási kifogásainkra, illetve az Alaptörvénnyel összhangban történő jogértelmezésre vonatkozó indítványainkra csak igen röviden tért ki az indokolás.

A Kúria 19. sorszámú ítéletében az általam előterjesztett kifogást teljes mértékben mellőzte, így a jogellenes állapotot fenntartotta. Az ítélet vonatkozó része szerint:

"az eljárás szabálytalansága miatt benyújtott kifogását a Kúria a Pp. 114. §-a szerinti felhatalmazással figyelmen kívül hagyta, miután a Pp. 109. §-a értelmében a felülvizsgálati eljárás megismétléséről rendelkezett, így a szabálytalanság mindenre kiterjedően orvosolható volt."

A fenti ítéleti megállapítások elfogadhatatlanok egy jogállamban, hiszen a tételes jogi normáknak, legyenek azok eljárásjogi természetűek is a bíróság is alá van rendelve. A kifogásom lényege pont az volt, hogy nem létező mulasztás esetén nincs helye annak, hogy igazolási kérelemként bírálják el az eljárás szabálytalanságára vonatkozó kérelmemet.

A Pp. 274. § (2) bekezdése pedig kifejezetten ki is zárja a felülvizsgálati eljárásban az igazolás lehetőségét, így egy igazolási kérelemnek helyt adó döntés mindenképpen ellenkezik a tételes joggal.

A Kúria kiterjesztő jogértelmezése és jogalkalmazása annak tükrében még elfogadhatatlanabb, hogy anyagi jogi kérdésben már koránt sem volt ilyen megengedő.

A 19. sorszámú ítélet szerint ugyanis:

"Az egyértelmű törvényi előíráshoz a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kötve van, az Alaptörvény 28. cikkével kapcsolatban felperesek ellenkérelmében hivatkozott álláspont figyelmen kívül hagyja, hogy a bírói jogértelmezés nem lehet a tételes törvényi szabályozással ellentétes."

A Kúria olyan kettős mércét alkalmazott ügyünkben, mely egy jogállamban elfogadhatatlan. A normák kötelező erejét nem lehet aszerint önkényesen korlátozni még a Kúria eljárásában sem, hogy azok csak akkor alkalmazandóak az eljárásban, ha az épp az eljáró bíróság által meghozandó döntéssel szinkronban vannak. A bírák tehát nem válogathatnak a normák között annak fényében, hogy az épp tetszik-e nekik vagy sem. Az ilyen önkény sérti a hatalmi ágak elválasztásának alaptörvényi követelményét. A cél tehát e vonatkozásban nem szentesítheti az eszközt.

A felülvizsgálati tárgyaláson elhangzott bírói kioktatás a kifogásomra vonatkozóan egy kissé bővebb, de alkotmányossági szempontból ugyanúgy aggályos indokolást tartalmazott. A tanács elnöke kifejtette ugyanis, hogy az eljárás szabálytalansága elleni kifogás elbírálása esetén az eljárás jóval tovább húzódott volna, hiszen azt egy másik tanácsnak kellett volna elbírálnia. E megállapítás sem lehet helytálló, hiszen a Pp. 114. §-a ilyen kötelezettséget nem ír elő az eljáró bíróság számára, csak a 114/B. §. A Pp. 114. §-a, valamint a 114/A-114/B. §-ok önálló jogvédelmi eszközök, a két intézmény nem kiegészíti egymást, hanem egymástól függetlenül alkalmazhatóak. Ennek megfelelően a Pp. 114/B. §-a nem szankciója a Pp. 114. §-ának.

Az való igaz, hogy a kifogásomnak való helyt adó döntés esetén a felülvizsgálati eljárás talán valamivel tovább tartott volna, azonban lehetőség nyílt volna egy az eljárási szabályoknak is megfelelő döntés meghozatalára. A per ésszerű határidőben történő befejezésének alapvető követelményéből, ugyanis nem keletkezik a bíróságnak egy olyan jogosultsága, hogy a Pp. által előírt jogintézményeket figyelmen kívül hagyhatja. Épp ellenkezőleg, a bírák az ítélezési tevékenységük során a törvényeknek alá vannak alárendelve, és csak ezen kereteken belül érvényesülhet a gyorsaság követelménye.

Így a tisztességes eljárás alaptörvényi követelményeivel ellentétes az, hogy a Kúria csak azért tekint el egy megalapozott jogorvoslati kifogásnak megfelelő eljárás lefolytatásától, mert az időhúzáshoz vezetne.

Az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértés volt továbbá, hogy **a Kúria az alpereseket nem tekintette kényszerű pertársaknak.**

A felperesek keresetük előterjesztésekor elsődlegesen az alperesek egyetemleges kötelezését kérték, hiszen a jogutódlást kimondó normaszövegből nem volt egyértelműen megállapítható, hogy kitől is kellene követelni a teljesítést. Mind az első, mind a másodfokon eljáró bíróságok a felperesekre kedvező döntést hoztak, amikor megállapították, hogy jogalap tekintetében a keresetek a II. rendű alperessel szemben megalapozottak. Az első fokú ítéletet kizárólag a II. rendű alperes támadta meg fellebbezéssel. Ebből a Kúria azt a következtetésre vonta le, hogy az elsőfokú ítélet I. rendű alperessel szembeni elutasító rendelkezése jogerőre emelkedett, így az nem is bírálható felül. Így ítéleteiben már nem is foglalkozott az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresettel, és kizárólag azt állapította meg, hogy a felperesek keresete a jogalap tekintetében megalapozott, azonban eljárásjogilag már nem lehet azokat az I. rendű alperessel szemben érvényesíteni.

A kényszerű pertársaság leggyakrabban előforduló eseteit a bírói gyakorlat munkálta ki. Ezek jellemzően azok az esetek, amikor valamilyen jog egy személyt több személlyel szemben vagy több személyt egy személlyel szemben osztatlanul illet meg. Mi is egyetemlegesen kértük marasztalni a perünkben a két alperest, hiszen munkajogi jogutódlás esetében általában egyetemlegesen tartoznak felelőséggel a

munkavállalókkal szembeni kötelezettségért. Az egyetemlegesség általában pedig megalapozza a kényszerű pertársaság fennállását.

Ha a Kúria az eljárásjogi intézmény megfelelő értelmezésével kényszerű pertársaságnak tekintette volna az alpereseket, akkor olyan ítéletet hozhatott volna, melyben az anyagi jogi igény jogosságának megállapításán túl az alperesek valamelyike is marasztható lett volna.

Így nem fordulhatott volna elő az az abszurd helyzet, hogy, a jogelőd munkáltató nem köteles helytállni a jutalékigényért, a jogutód munkáltató pedig a jutalékigény tekintetében nem jogutód.

A tisztességes eljáráshoz való jogom sérelmét okozta továbbá a Kúria anyagi jogot érintő jogértelmezése is.

Habár az Alaptörvény 28. cikke nem tekinthető az egyén alaptörvényben biztosított jogának, a tisztességes eljáráshoz való jog követelményéből azonban mindenképpen következik, hogy a Kúriának a részére az Alaptörvény által előírt értelmezési szabályt a saját eljárásában alkalmaznia kell.

A Kúria az indítványainkban foglalt értelmezési módszereket elvetette, és kizárólag a saját, alapvetően szemantikai módszeren alapuló jogértelmezésre alapította megállapításait. Ezt azzal indokolta, hogy a törvényi szabályozás a jogutódlás kérdésében egyértelmű, és a bírói jogértelmezés nem lehet a tételes szabályozással ellentétes.

Az ilyen értelmezés sérti a tisztességes eljáráshoz való jogomat, hiszen olyan értelmet tulajdonít az Alaptörvény bírói jogértelmezésre vonatkozó követelményének, melyet az egyáltalán nem is tartalmaz. **A Kúria tehát leszűkítette a saját jogértelmezési módszereire vonatkozó lehetőségeit, és ezáltal a már korábban említett abszurd helyzet állt elő.**

A Kúriának azonban, ahogy azt a 15/2014. (V. 13.) AB határozat is megerősíti, lehetősége lett volna egy tisztességes ítélet meghozatalára is. A határozat szerint ugyanis elemi formállogikai követelmény, hogy ha a nyelvtani értelem abszurd eredményre vezetne, azt el kell vetni, és más módszerek alapján más, a szó szerinti (exegetikus) értelemtől eltérő, adott esetben azzal szembenálló értelmet kell a jogszabályszövegnek tulajdonítani.

A fent kifejtett lényeges eljárási szabálysértések már önmagukban alkalmasak arra, hogy megállapítható legyen az, hogy az ítélet sérti a tisztességes elbíráláshoz való alkotmányos alapjogot. Azonban ahhoz, hogy láthassuk a Kúriai ítélet, illetve az azt megelőző eljárás minőségét még meg kell említeni egy **pár további, kisebb jelentőségű eljárási szabálysértést is**, amelyek szintén sértik a tisztességes elbírálás követelményét.

1)

Habár az egész eljárásjogi hiba alapját a téves közlés jelentette, **a Kúria a továbbiakban sem tartotta fontosnak, hogy figyelmet szenteljen a döntés közlésének.** Habár a felülvizsgálati ellenkérelmemben megjelöltem az új állandó bejelentett lakóhelyemet, ahová immáron jogi képviselő hiányában a döntés kézbesítését várhattam, a Kúria továbbra is a régi címemre postázta az ítéletét. Azért, hogy az eljárás további elhúzódását megakadályozzam vidékre kellett utaznom az irat átvétele érdekében. Azonban az, hogy az iratot átvettem, nem érinti a közlés jogellenességét.

2)

A 19. sorszámú ítélet a tényekkel egyezően megállapítja továbbá, hogy:

"a Kúria megállapította, hogy az ügyvéd a tevékenységét befejezte, az irodát gondnokként átvevő ügyvéd nem tudta elérni, a felperesek jogi képviseletét nem kívánta ellátni."

Mindezek ellenére iratellenesen és önellentmondóan az ítélet rendelkező része úgy kezdődik, hogy "a dr. Ferenczy-Nagy István ügyvéd által képviselt" felperesek vonatkozásában kerül sor az ítélethozatalra. Tehát annak ellenére, hogy a Kúria jogellenes eljárása folytán estek el a felperesek a kifizetett jogi képviselőjük igénybevételének lehetőségétől, **a Kúria azt már nem tartotta fontosnak, hogy az ítéletét is a tényleges helyzetnek megfelelően szövegezze meg.**

3)

A Kúria Mfv.II. 10.665/2012./56 számú végzésével megállapította, hogy CIII. rendű felperes halála miatt ezen felperes vonatkozásában félbe szakadt az eljárás. Ezen végzést a Kúria, nem tudni milyen megfontolásból CIX. rendű alperesnek postázta ki. Ami azonban érdekesebb ennél, hogy az eljárás ezen szakaszában a végzés szerint más volt az eljáró tanács összetétele. Ebben a tanácsban a végzés szerint részt vett az ügyünkben első fokon ítéletet hozó bíró is. **Később a tanács összetétele megváltozott, azonban erről a felperesek értesítést nem kaptak.**

4)

Habár a Kúria előtt a felülvizsgálati tárgyalásra, és az ítélet szóbeli kihirdetése már 2015. január 30-án sor került, azonban **a megszüvegezett ítélet postázására csak mintegy 8 hónapot követően, 2015. szeptember 16-án került sor.** Az gondolom, hogy egy 8 éve húzódó munkaügyi perben, ahol a Kúria az eljárás elhúzódását

megakadályozandó a tételes joggal ellentétben jár el, elfogadhatatlan. Az ilyen eljárás sérti az ésszerű határidőn belül történő elbírálás alaptörvényi követelményét.

IV. További indítvány

Előadom továbbá, hogy jelen beadványomon túl az eredeti indítványába foglaltakat is fenntartom, és kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy ott ahol az alkotmányjogi szempontból releváns, illetve az új indítvánnyal nem áll ellentétben, vegye figyelembe.

Budapest, 2016. január 20.

